

Regionstyrelsen

Yttrande över promemorian Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Utbildningsdepartementet över promemorian Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har remitterat promemorian *Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären*, till Region Stockholm för yttrande.

Region Stockholm är generellt positiv till att utvidga möjligheten till förenade anställningar från dagens begränsning till anställningar mellan högskola och specifika sjukvårdsenheter. Idag har närmare 200 personer med förenad anställning mellan Region Stockholm och Karolinska Institutet. Region Stockholm har också ett nära samarbete med både Stockholms universitet och Kungliga tekniska högskolan och arbetar strategiskt med frågan om personutbyten inom dessa samarbeten. Möjligheten att skapa förenade anställningar även med dessa lärosäten skulle troligtvis göra dessa tjänster mer attraktiva och underlätta rekrytering. Samtidigt vill Region Stockholm betona att en utökning av möjligheten att inrätta förenade anställningar inte får medföra negativa effekter för det befintliga systemet med förenade anställningar med hälso- och sjukvården.

Region Stockholm ser positivt på förslaget om att högskolan ska få besluta om professor, lektor, biträdande lektor eller annan anställning som lärare ska vara förenad med en anställning utanför högskolan. Detta skulle ge förbättrade förutsättningar i den tidiga karriären och på så sätt gynna den viktiga återväxten inom klinisk forskning och utbildning.

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har remitterat promemorian *Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären*, till Region Stockholm för yttrande.

Regeringskansliet tillsatte i maj 2022 en utredare att biträda Utbildningsdepartementet med att se över eventuella hinder för mobilitet mellan högskolan och andra sektorer. Utredningens uppgift var att identifiera hinder för mobilitet mellan högskolan och andra sektorer och ge förslag på hur dessa hinder skulle kunna undanröjas. Utredningen redovisades i maj 2023 och har utgjort en del av underlaget för den aktuella promemorian.

Syftet med förslagen i promemorian är att främja mobilitet tidigt i den akademiska karriären. Förslagen inkluderar ändringar i högskolelagen som möjliggör förenade anställningar mellan högskolan och andra sektorer. Förenade anställningar är begränsade till vissa kategorier av anställda vid sjukvårdsenheter som är upplåtna för medicinsk forskning och utbildning. Förslaget innebär att begränsningen till vissa yrkeskategorier och vissa sjukvårdsenheter tas bort. Möjligheten till förenade anställningar är, genom högskoleförordningen, idag också begränsade till lektorer och professorer. Förslagen möjliggör förenade anställningar med andra sektorer även för biträdande lektorer och andra anställningar som lärare.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ser positivt på att bredda möjligheten till förenade anställningar men befarar att förslagen som de formulerats i promemorian riskerar att ha en negativ effekt på det idag välfungerande systemet med förenade anställningar mellan högskolan och hälso- och sjukvårdens miljöer.

Region Stockholm har genom ALF-avtalet ett nära samarbete med Karolinska Institutet och närmare 200 personer är förenat anställda mellan Karolinska Institutet och Region Stockholm. Majoriteten av dessa är specialitläkare, andra yrken så som sjuksköterska, fysioterapeut och psykolog utgör cirka 20 procent. Anställningen i hälso- och sjukvården är vid en sjukvårdsenhet som är upplåten för medicinsk utbildning och forskning. Sedan begreppet universitetssjukvårdsenhet infördes, med det nationella ALF-avtalet 2014, har det ersatt termen upplåten enhet i Stockholm. De förenade anställningarna är en central del i Region Stockholm och Karolinska Institutets välfungerande samarbete kring klinisk forskning och utbildning.

Promemorians fokus är att öka mobiliteten mellan högskolan och andra sektorer. Region Stockholms uppfattning är att just samarbetet mellan högskolan och hälso- och sjukvården är en grundförutsättning för att klinisk forskning och utbildning överhuvudtaget ska vara möjlig, eftersom vårdutbildningar liksom klinisk forskning kräver tillgång till vården strukturer. Samverkan mellan högskolan och andra sektorer än vården är därmed av en annan karaktär.

I promemorian föreslås att skrivningen i högskoleförordningen ändras så att högskolan får besluta om professor, lektor, biträdande lektor eller annan anställning som lärare ska vara förenad med en anställning utanför högskolan. Region Stockholm ser positivt på förslaget och bedömer att det skulle leda till en ökning av förenade anställningar och att mer juniora personer skulle bli aktuella för förenade anställningar. Förbättrade förutsättningar i den tidiga karriären är positivt och bör kunna gynna den viktiga återväxten inom klinisk forskning och utbildning. Samtidigt ser Region Stockholm att det redan idag uppstår otydligheter kring de förenade anställningarna avseende till exempel arbetsledning och att det ibland finns motstående intressen mellan de båda arbetsgivarna. Ofta betraktas de förenade anställningarna enbart som en anställning vid högskolan. I det fall mindre erfarna kliniskt verksamma personer blir förenat anställda bör fördelningen mellan de respektive arbetsgivarna balanseras så att erforderlig klinisk kunskap erhålls. Sjukvårdens roll som arbetsgivare skulle behöva stärkas och förtydligas generellt men aktualiseras särskilt om en utökning av antalet förenade anställningar med sjukvården genomförs.

För de personer som har en förenad anställning idag finns en särskild pensionsöverenskommelse där Region Stockholm betalar pensionskostnaden för regiondelen av anställningen till högskolan. Lösningen ger en mer förmånlig pension än två separata pensionslösningar. Region Stockholm menar att om förenade anställningar ska vidgas till andra sektorer än hälso- och sjukvården och användas som ett verktyg för att öka mobilitet behöver de underliggande förutsättningarna kring socialförsäkring och pensionsförutsättningar adresseras. I utredningen konstateras att det krävs ett omfattande arbete samtidigt som man lämnar det till arbetsmarknadens parter och lokala lösningar. Region Stockholm befarar att en sådan process riskerar att kullkasta det redan fungerande systemet för förenade anställningar mellan högskolan och sjukvården.

Region Stockholm har också samverkansavtal kring forskning med Kungliga tekniska högskolan och Stockholms universitet och som en del av dessa samarbeten genomförs strategiskt arbete för att främja personutbyten. Region Stockholm är positiv till möjligheten att skapa förenade anställningar även mellan dessa lärosäten och regionens kärnverksamheter. Det skulle troligen göra den typen av kombinerade roller mer attraktiva och underlätta rekryteringar inom områden som IT, AI och juridik. För att det ska bli framgångsrikt behöver de tillkommande förenade anställningarna dock stöttas i ett välfungerande system likt det befintliga med förenade anställningar mellan högskolan och hälso- och sjukvården.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Clara Hellner
Forsknings- och
innovationsdirektör

Beslutsunderlag

1. Promemoria – Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

Beslutsexpediering

1. Utbildningsdepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2024-04-02